Fforwm Rhanbarthol TrC – Gogledd a Canolbarth Cymru
TfW Regional Forum – North and Mid Wales

04 Mawrth 2021

Adroddiad o'r cyfarfod

Meeting report

TRAFNIDIAETH CYMRU
TRANSPORT FOR WALES

Fforwm Rhanddeiliaid Rhanbarthol Gogledd a Chanolbarth Cymru

Cyfarfu'r fforwm ar 4ydd Mawrth 2021, 10:00 – 12:30

Yn bresennol

Aelodau'r Fforwm

Andrew Mytton	Swyddog Cludiant Cyhoeddus, Cyngor Sir Wrecsam	
Andrew Dawson	Rheolwr Trafnidiaeth, Cyngor Conwy	
Chris Wilson	Rheolwr Polisi a Strategaeth Trafnidiaeth, Cyngor Ceredigion	
Claire Williams	Swyddog Datblygu Partneriaeth Rheilffordd y Cambrian	
David Beer	Uwch Reolwr Cymru, Transport Focus	10:55 – 11:45
Jamie Sant	Swyddog Rheilffyrdd Cymunedol, Rheilffordd Wrecsam Bidston	
Jim Jones	Twristiaeth Gogledd Cymru a Chyngor Busnes Mersi a'r Ddyfrdwy	
Karen Williams	Swyddog Rheilffyrdd Cymunedol Dyffryn Conwy ac Arfordir Gogledd Orllewin Cymru	
Lucas Stephens-Benjamin	Gweithrediadau Rheilffyrdd Trafnidiaeth Manceinion Fwyaf	
Michelle Clarke	Cydlynydd Prosiect Gogledd Cymru, Cymdeithas Trafnidiaeth Gymunedol	
Michelle Roles	Transport Focus	10:55 – 11:45
Nick Smith	Rheolwr Twf Rhanbarthol, Avanti West Coast	
Yr Athro Paul Spencer	Pennaeth Coleg (Gwyddorau Amgylcheddol a Pheirianneg) Prifysgol Bangor	
Peter Daniels	Swyddog Trafnidiaeth, Cyngor Sir Ddinbych	
Robin Tudor	Pennaeth Cysylltiadau Cyhoeddus a Chyfathrebu, Maes Awyr Lerpwl	

Trafnidiaeth Cymru - Roedd aelodau eraill o dîm TrC yn bresennol i hwyluso

Alexia Course	Cyfarwyddwr Gweithrediadau Trafnidiaeth	10.05 – 10:20
Carolyn Hodrien	Swyddog Ymgysylltu â'r Gymuned, Gogledd a Chanolbarth Cymru	
Geoff Ogden	Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol ac Ymgynghorol	10:20 -10:40
Jeremy Whitaker	Arweinydd Rhaglen	10:40 – 10:55
Lee Robinson	Cyfarwyddwr Datblygu Gogledd Cymru	
Lewis Brencher	Cyfarwyddwr Cyfathrebu	10:55 – 11:45
Lowri Joyce (Cadeirydd)	Rheolwr Rhanddeiliaid, Gogledd a Chanolbarth Cymru	10:00 -10:05
Mark Neate	Rheolwr Rhaglen	12:15 – 12:25
Ruth Wojtan	Rheolwr Rhaglen Metro Gogledd Cymru	
Wendy Jones	Rheolwr Gweithrediadau Glanhau	

Siaradwyr Allanol

Tracey Messner	Rheolwr Materion Cyhoeddus, Network Rail	11:45 – 12:05
Andy Scogings	Pennaeth Cynllunio Strategol, Network Rail	11:45 – 12:05
James Jackson	Cyfarwyddwr Rhaglen y Diwydiant, Network Rail	11:45 – 12:05

Helen Hodgson	Noddwr, Network Rail	12:05 – 12:15

Ymddiheuriadau

Ann Elias	Swyddog Trafnidiaeth Strategol, Partneriaeth Tyfu Canolbarth Cymru – Trafnidiaeth Strategol
Andrew Saunders	Rheolwr Strategaeth Mynediad Wynebol, Maes Awyr Manceinion
Ceri Hanson	Rheolwr Uned Trafnidiaeth Integredig, Cyngor Sir y Fflint
Ceri Taylor	Rheolwr Materion Cyhoeddus TrC
David Jones	Rheolwr Datblygu'r Rheilffyrdd, Dinas-Ranbarth Lerpwl
Dave Whall	Stena Line
Dylan Gallanders	Cymorth ac Ymgysylltu Gweithredol, Cymdeithas Cludiant Cymunedol
Gerard Rhodes	Gwasanaeth Trafnidiaeth Strategol, Cyngor Caer a Gorllewin Swydd Gaer
Geraint Morgan	Rheolwr Rheilffyrdd Cymunedol, De TrC
Gethin Jones	Rheolwr Cefnogi Busnes, TrC
Hugh Evans	Pennaeth Rheilffyrdd Cymunedol, TrC
Iwan Cadwaladr	Cyngor Sir Ynys Môn
Iwan Prys-Jones	Rheolwr Rhaglen, Bwrdd Economaidd Gogledd Cymru
Katie Powis	Rheolwr Rhanddeiliaid, TrC Canolbarth a De-orllewin Cymru
Lois Park	Uwch Reolwr Rhanddeiliaid Rheilffyrdd TrC
Mark Barton	Irish Ferries
Melanie Lawton	Rheolwr Rheilffyrdd Cymunedol, Gogledd TrC
Mike Learmond	Uwch Reolwr Datblygu, Cymru, Ffederasiwn Busnesau Bach
Owain Roberts	Northern Rail
Paul Williamson	RNID
Sean Croshaw	Rheolwr Rheilffyrdd Strategol, Trafnidiaeth Manceinion Fwyaf
Rhian Wyn Williams	Cyngor Gwynedd
Steph Smith	Uwch Swyddog Trafnidiaeth Gyhoeddus a Chymunedol, Cyngor Conwy
Sam Hadley	Network Rail
Tony Caine	Rheolwr Traffig a Theithio, Cyngor Sir Powys
Val Hawkins	Prif Weithredwr, Twristiaeth Canolbarth Cymru
Vincent Goodwin	Swyddog Teithio, Cyngor Sir Powys

Nodyn gan y Cadeirydd, Lowri Joyce

"Unwaith eto, roedd hi'n wych croesawu a chlywed gan ein haelodau, sy'n cynyddu'n gyson o ran nifer. Hoffwn ddiolch i'n cyflwynwyr a roddodd y wybodaeth ddiweddaraf am Gontract Gwasanaethau Rheilffyrdd Cymru a'r Gororau, Gweledigaeth TrC ar gyfer 2021/22, Pris Tocynnau yn yr Adferiad, a throsolwg o'r gwaith a gwblhawyd yn y Bermo a Bow Street. Yn ogystal â chlywed am y diweddariadau pwysig hyn, cafodd yr aelodau gyfle i gymryd rhan mewn trafodaeth drwy sesiwn holi ac ateb gan Banel Network Rail, a gweithdy rhyngweithiol ar Adeiladu Ymddiriedaeth Teithwyr mewn Trafnidiaeth Gyhoeddus ar ôl COVID. Hoffwn ddiolch i'r aelodau a gyfrannodd hefyd at drafodaethau'r gweithdai sy'n ein helpu i lunio dyfodol y ddarpariaeth drafnidiaeth yn ystod y cyfnod heriol hwn. Diolch i chi am eich amser a'ch cyfraniadau amhrisiadwy.

Agenda

1. Cyflwyniadau ac Ymddiheuriadau

Croesawodd Lowri Joyce aelodau'r fforwm i bedwerydd cyfarfod Fforwm Rhanbarthol Cymru a'r Gororau. Cyflwynodd Nichole fformat y cyfarfod, gan gynnwys defnyddio Mentimeter, ac atgoffodd bawb o'r negeseuon Teithio'n Saffach a rheolau Llywodraeth Cymru sydd ar waith o hyd ledled Cymru mewn perthynas â phandemig Covid-19.

2. Uchafbwyntiau TrC a'r dull newydd o weithredu ar gyfer rheilffyrdd Cymru a'r Gororau

Rhoddodd Alexia Course, Cyfarwyddwr Gweithrediadau Trafnidiaeth (TrC), drosolwg o lwyddiannau TrC dros y ddwy flynedd diwethaf. Rhoddodd Alexia'r wybodaeth ddiweddaraf am lwyddiannau allweddol, cerbydau newydd, gwelliannau i wasanaethau cwsmeriaid ac agor Gorsaf Bow Street ar Reilffordd y Cambrian yn ddiweddar, rhwng gorsafoedd rheilffordd y Borth ac Aberystwyth. Roedd y cyflwyniad byr hefyd yn trafod perchnogaeth a thrawsnewid Llinellau Craidd y Cymoedd ers mis Awst 2020, yn ogystal â strwythur a chontract sefydliadol newydd TrC gyda Llywodraeth Cymru.

3. Gweledigaeth TrC ar gyfer 2021/22

Rhoddodd Geoff Ogden, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol (TrC), drosolwg o'r newidiadau a phwysigrwydd trafnidiaeth aml-ddull ar gyfer y dyfodol. Trafododd Geoff y cyfrifoldebau a roddwyd i TrC gan Lywodraeth Cymru a sut mae'r rhain yn ffurfio amcanion strategol, cynllun busnes, strategaeth drafnidiaeth a chynllun cyflawni TrC ar gyfer y flwyddyn. Bydd gwaith yn y dyfodol yn dod â rhanddeiliaid at ei gilydd i greu system drafnidiaeth integredig ac aml-ddull ar gyfer Cymru. Gwahoddir aelodau'r Fforwm hefyd i fynegi eu barn.

Soniodd Jim Jones, Cyfarwyddwr Twristiaeth Gogledd Cymru, am ymgynghoriad yr Adran Drafnidiaeth ynghylch tri opsiwn i leihau tagfeydd o amgylch coridor Castlefield ym Manceinion. Rhoddodd Lee Robinson drosolwg o'r ymgynghoriad a chadarnhaodd y byddai TrC yn ymateb i gefnogi'r opsiwn i gadw cysylltiad uniongyrchol â maes awyr Manceinion o ogledd a chanolbarth Cymru.

4. Pris Tocynnau yn yr Adferiad

Trafododd Jeremy Whitaker, Arweinydd Twf y Rhwydwaith (TrC) y gostyngiad yn nifer y teithwyr sy'n defnyddio'r rhwydwaith trafnidiaeth gan ystyried pandemig Covid-19 sy'n parhau. Esboniodd Jeremy yr effaith y mae hyn wedi'i chael ar brisiau tocynnau o fis Ionawr 2021 ymlaen. Rhoddodd Jeremy drosolwg o strategaeth ranbarthol gan Network Rail ar newidiadau i brisiau tocynnau wedi'u rheoleiddio, cyfleoedd prisio tactegol ar gyfer byd ôl Covid-19 a datblygu cynnyrch newydd i annog pobl i fynd yn ôl ar y rhwydwaith pan fydd hi'n ddiogel gwneud hynny.

Nododd Claire Williams, Swyddog Datblygu Partneriaeth Rheilffordd y Cambrian, fod pris Cerdyn y Cambrian wedi codi'n sydyn dros y blynyddoedd diwethaf heb ymgynghori, a bod nifer y bobl sy'n defnyddio'r cerdyn wedi gostwng yn sylweddol. Awgrymodd Jeremy Whitaker fod pris y cerdyn wedi'i rewi er mwyn iddynt gael ei adolygu a gofynnodd a fyddai Clare yn gallu rhannu ei hymchwil i'r defnydd o Gerdyn y Cambrian.

Gofynnodd Peter Daniels, Swyddog Trafnidiaeth, Cyngor Sir Ddinbych, a fydd staff rheilffyrdd a'r cynlluniwr llwybrau yn y dyfodol yn cyfeirio pobl at fysiau mwy cyfleus yn hytrach na threnau pellter hirach. Cadarnhaodd Jeremy Whitaker y byddai'r system cynllunio llwybrau i

bob pwrpas yn cydnabod gwasanaeth Traws Cymru fel gwasanaeth rheilffordd. Fodd bynnag, ni fyddai'r strwythurau prisiau ar gyfer gwasanaethau lleol yn newid.

5. **Gweithdy: Meithrin Ymddiriedaeth Teithwyr mewn Trafnidiaeth Gyhoeddus ar ôl COVID**
Rhoddodd David Beer, Uwch Reolwr Cymru, Transport Focus, y wybodaeth ddiweddaraf am ymchwil Transport Focus a gwybodaeth am deithio gan deithwyr yn y dyfodol, gan ystyried pandemig Covid-19. Eglurodd David fod Transport Focus wedi parhau i arolygu teithwyr a bod y canlyniadau yn amlygu rhai o'r heriau, gan gynnwys y canfyddiad o ddiogelwch a glanweithdra ar drafnidiaeth a'r newid mewn agweddau tuag at deithio ar gyfer hamdden a chymudo at ddibenion gwaith/busnes.

Arweiniodd Lewis Brencher ymlaen o'r cyflwyniad gan Transport Focus a darparodd ail sesiwn gweithdy yn y fforymau ar sail yr adborth. Tynnodd aelodau'r panel sylw at dair thema allweddol yn ystod y fforwm diwethaf. Edrychodd y sesiwn ar y themâu hyn yn fwy manwl ac ar Sense Maker fel arf arolygu. Eglurodd Lewis fod croeso bob amser i sylwadau pellach ac y gellir cysylltu ag ef drwy lewis.brencher@tfw.wales

Thema 1: Deall **ofn** a'r camau ymarferol y gallwn eu cymryd i leihau hyn

Thema 2: Edrych ar gynlluniau **prisiau** posibl a beth allai fod yn addas ar gyfer anghenion teithio yn y dyfodol

Thema 3: Edrych ar **hyblygrwydd**; beth yw'r 'normal newydd' a sut gall trafnidiaeth addasu i gyd-fynd â hynny

Roedd y trafodaethau yn y grwpiau bach yn cynnwys:

- Mae'r negeseuon hyd yma gan Lywodraeth y DU wedi dweud wrth bobl am beidio â defnyddio trafnidiaeth gyhoeddus, felly mae angen i ni ystyried sut rydym yn mynd i'r afael â'r neges honno ac yn profi ei bod yn ddiogel, pan fydd yr amser yn iawn.
- Bydd cyfyngiadau'n parhau i'r dyfodol, ac ni fydd pethau'n ôl fel yr oedden nhw erbyn mis Mehefin. Bydd gwisgo masg a chael pobl fel goruchwylwyr yn bresennol ar y trên yn rhoi'r argraff ei fod yn amgylchedd diogel.
- Ehangu tocynnau Multiflex y tu allan i rwydwaith Llinellau Craidd y Cymoedd, gan gynnwys y Gororau
- Mae angen cysylltiad rhwng y farchnad hamdden a hyrwyddiadau eraill, grwpiau llai a thripiau i gyplau.
- Mae angen cydgysylltu rhwydweithiau trafnidiaeth. Mae angen gwneud mwy i gysylltu trafnidiaeth aml-ddull, fel bod opsiynau i bobl ei defnyddio. Er enghraifft, os oes gwasanaeth bws da ond gwasanaeth trên gwael, mae pobl yn llai tebygol o ddefnyddio trafnidiaeth gyhoeddus yn gyffredinol.
- Mae angen gwella trafnidiaeth gymunedol, yn enwedig i bobl ag anabledd a allai weld mai dyma'r unig ddewis fforddiadwy.

Bydd adborth y gweithdai yn cael ei gasglu ynghyd mewn cyfres ehangach o ymgynghoriadau y mae TrC yn eu cynnal yn y Panel Cynghori ac fel rhan o'i arolwg Sense Maker cyhoeddus. Mae sefydlu ymgyrch bosibl ar bwysigrwydd y materion hyn eisoes yn cael ei drafod.

6. **Sesiwn Holi ac Ateb Panel Network Rail**
Gwahoddodd Tracey Messner, Rheolwr Materion Cyhoeddus, Network Rail, gwestiynau ac adborth ar ddatblygiad y rheilffyrdd yng Nghymru a'r Gororau a gofynnodd i aelodau'r panel roi eu barn am Network Rail a sut y gallai wella gwasanaethau ar gyfer Gogledd a Chanolbarth Cymru.

Gofynnodd David Beer a ellid rhoi rhagor o fanylion am yr amserlen ar gyfer buddsoddi mewn seilwaith yng Ngogledd Cymru a Gogledd Orllewin Lloegr. Awgrymodd Andy Scogings, Pennaeth Cynllunio Strategol, Network Rail, fod optimeiddio cyflymder llinellau yn digwydd ac amlinellodd rai materion penodol. Trafododd ymyriadau eraill y byddai Network Rail yn gweithio gyda Trafnidiaeth Cymru arnynt dros y 10 mlynedd nesaf.

Gofynnodd Jamie Sant a oedd astudiaeth ddichonoldeb llinyn Shotton o 2002 yn dal i gael ei chynnig ar gyfer gwelliannau i'r rheilffordd. Awgrymodd James Jackson, Cyfarwyddwr Rhaglen y Diwydiant, Network Rail, fod cysylltedd yn Shotton yn bwysig a soniodd am rai o'r cynigion eraill sy'n cael eu cyflwyno o amgylch Shotton.

Gofynnodd Claire Williams am ddiweddariad ar y gwaith signalau ar Reilffordd y Cambrian. Rhoddodd James Jackson ddiweddariad ar lafar ar y gwaith a oedd wedi'i gynllunio a'r manteision y bydd defnyddwyr y rheilffordd yn eu gweld, gan gynnwys sut bydd y gwaith signalau yn cyd-weddu â threnau newydd.

7. **Meddiant yn y Bermo**
Rhoddodd Helen Hodgson, Noddwr, Network Rail, y wybodaeth ddiweddaraf i'r aelodau am y gwaith sydd eisoes wedi'i gwblhau ar draphont y Bermo a'r gwaith sydd wedi'i gynllunio ar gyfer y dyfodol.

Gorsaf Bow Street
Cyflwynodd Mark Neate, Rheolwr y Rhaglen (TrC), fanylion y gwaith a gwblhawyd yng ngorsaf Bow Street, gan gynnwys yr agoriad rhithiol a gynhaliwyd ar 1af Mawrth 2021.

8. **Unrhyw fater arall**
Nododd Lowri Joyce fod ymgynghoriad Parc Cenedlaethol Eryri yn mynd rhagddo ac anogwyd aelodau sydd â diddordeb i gymryd rhan.

Camau Gweithredu

Codwyd y camau gweithredu isod yn ystod y fforwm a rhoddir sylw iddynt cyn y Fforwm Rhanbarthol nesaf lle bo hynny'n bosibl.

Cam gweithredu	Beth fydd yn cael ei wneud?
Dim wedi'u cofnodi	

Uchafbwyntiau sgwrs ddigidol y fforwm

Dyma oedd uchafbwyntiau'r sgwrs o fewn swyddogaeth sgwrsio'r Fforwm:

"Mae'n wych cael gwasanaethau'n rhedeg fel y gwyddom ar linell Halton Curve, ond er iddi fod yn weithredol ers bron i 2 flynedd, yn anffodus mae'r strwythurau tocynnau ar gyfer gwasanaethau i Faes Awyr Lerpwl yn dal yn anghystadleuol oherwydd bod y tocyn bws ychwanegol anghywir yn cael ei ddefnyddio (pris tocyn cyswllt bws 3 milltir ar hyn o bryd sy'n uwch na phris y tocyn rheilffordd). Ydyn ni'n gwybod pryd bydd y problemau yn ymwneud â'r strwythur prisiau yn cael eu datrys i helpu i'w gwneud yn atyniadol teithio i Faes Awyr Lerpwl ar drên gyda TrC? "

"Roeddem wedi cael gwybod y byddai'r mater hwn yn cael ei ddatrys yn gynnar eleni, felly byddwn yn holi'r tîm beth yw'r diweddaraf, gan eu bod wedi bod yn gweithio ar ddatrys hyn."

"Gaf i wybod a yw TrC yn cyflwyno ymateb ffurfiol i Ymgynghoriad Tasglu Adfer Manceinion yr Adran Drafnidiaeth? Ydych chi'n aelod o'r Tasglu – neu a fyddwch chi'n gofyn am gael bod yn aelod?"

"Byddwn, mi fyddwn yn ymateb. Bydd Rheilffyrdd TrC Cyf hefyd yn ymateb. Mae croeso i chi gysylltu â mi wedyn".

"Allaf i holi a yw TrC wedi cael cyfarwyddyd i gynyddu gwasanaethau gan Lywodraeth Cymru a phryd gallwn ni ddisgwyl 1 trên yr awr rhwng Gogledd Cymru a'r Maes Awyr eto? Hefyd, a fyddech chi'n gallu rhannu unrhyw ffigurau am y niferoedd sy'n defnyddio'r gwasanaeth ar hyn o bryd a faint o griw sydd ar gael."

"Yn sicr, gallaf rhannu'r data hynny â chi. Rydyn ni'n adolygu'r amserlen yn rheolaidd – rwy'n credu mai'r garreg filltir hollbwysig nesaf i ni fydd ysgolion yn ailagor a'r Pasg"

"Diolch yn fawr am y gwahoddiad heddiw, a diolch yn fawr i'r cyflwynwyr, gwybodaeth ardderchog i rywun sy'n eithaf newydd i TrC. Mae gennyf gyfarfod arall am 12.30. Edrychaf ymlaen at ymuno â chi i gyd eto. Cadwch yn ddiogel.

"Mae Bow Street yn edrych yn wych – da iawn chi."

Y Fforwm Rhanddeiliaid Rhanbarthol Nesaf

Bydd Fforwm Rhanddeiliaid Rhanbarthol nesaf Gogledd a Chanolbarth Cymru yn cael ei gynnal ddydd Mawrth 11eg Mai 2021. Bydd y cyfarfod yn cael ei gynnal ar-lein ar lwyfan Microsoft Teams rhwng 10:00 a 12:00.